

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از سیاست های کلی نظام برای پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی و حوادث غیر مترقبه (ابلاغی مقام معظم رهبری):
افزایش و گسترش آموزش، آگاهی و فرهنگ ایمنی و آماده سازی مسئولان و مردم برای رویارویی با عوارض ناشی از
سوانح طبیعی و حوادث غیر مترقبه است.

سازمان مدیریت بحران کشور

مرکز آموزش و پژوهش

فرایند مدیریت بحران

01

تعیین مدیر

02

بررسی مخاطرات

03

پیش بینی و پیشگیری

04

آمادگی

05

پاسخ

06

بازسازی و بازتوانی

مرکز آموزش
و پژوهش

مرکز آموزش و پژوهش

وزیر

شماره:
تاریخ:
پیوست:

۱۵۸۳۴۳
۱۴۰۳/۰۹/۱۲

بسمه تعالی

استانداران محترم و رؤسای ستاد پیشگیری، هماهنگی و فرماندهی عملیات پاسخ به بحران سراسر کشور

سلام علیکم

با احترام، از آنجائیکه حوزه فعالیت مدیریت بحران گسترده و فرابخشی بوده و شرایط کشور از لحاظ تهدید مخاطرات طبیعی و انسان ساخت ایجاب می نماید از اشخاص توانمند، با تجربه و متخصص در این حوزه استفاده گردد. در صورتی که تغییرات مدیریتی مدنظر باشد لازم است در راستای قانون مدیریت بحران کشور (موضوع نحوه انتصاب مدیران مدیریت بحران) با رعایت نکات ذیل نسبت به معرفی فرد مورد نظر به سازمان جهت انجام مصاحبه تخصصی اقدام و پس از تأیید و اعلام نظر، بکارگیری آن در دستور کار قرار گیرد.

- برخورداری از شایستگی های عمومی از جمله تأیید صلاحیت اعتقادی، اخلاقی، رفتاری و غیره.

- دارا بودن شایستگی های اختصاصی از جمله:

۱- گواهینامه تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و به بالا در رشته های منطبق با مدیریت بحران.

۲- مهارت و توانایی لازم جهت تصمیم گیری اقتضایی و بهنگام و انجام کار گروهی و تیمی.

۳- آشنایی با قوانین، مقررات، آئین نامه و اسناد مرتبط با حوزه مدیریت بحران.

۴- دارا بودن ویژگی های شخصیتی از جمله جامع نگر، مشارکت جویی، نگرش سیستمی، مسئولیت پذیری،

روحیه تعامل و توانایی برقراری هماهنگی و هم افزایی بین بخشی.

۵- حداقل ۵ سال تجربه کارشناسی و مدیریتی در مشاغل مرتبط با مدیریت بحران.

۶- لحاظ سنوات خدمتی (ترجیحاً زیر ۲۵ سال خدمت).

۷- تکمیل فرم مشخصات فردی و سوابق کاری پیوست و ارسال آن به سازمان مدیریت بحران کشور.

اسکندر مومنی

وزیر کشور و نایب رئیس شورای عالی مدیریت بحران

مرکز آموزش
و پژوهش

دسته اول: مخاطرات طبیعی

مخاطرات و بحرانهای طبیعی خود به دسته جات مختلفی قابل تقسیم هستند که در اینجا در شش گروه تنظیم شده اند:

- (۱) حوادث زمین شناختی مانند زلزله، آتشفشان، ریزش کوهها و معادن، نشست و رانش زمین.
- (۲) حوادث آب شناختی مانند سیل، سیلاب و آبگرفتگی، پیشروی آب دریا، سونامی، شکستن و سرریز شدن سدها و طوفان دریایی
- (۳) شرایط اقلیمی سرد مانند بارش برف، کولاک و بوران، سرمای شدید و یخبندان، بهمن.
- (۴) شرایط اقلیمی گرم مانند گرمای شدید، طوفان و گردباد، ریزگرد و طوفان شن، و رعد و برق و صاعقه.
- (۵) حوادث جنگلها و مراتع مانند خشکسالی، آتش سوزی حیات وحش، هجوم حشرات به ویژه ملخ ها و گسترش آفات گوناگون گیاهی
- (۶) بیماری های واگیر مانند بیماری های عفونی و اپیدمی ها از جمله آنفولانزا، بیماریهای مشترک انسان و دام، بیماریهای بازپدید و نوپدید.

**مرکز آموزش
و پژوهش**

مرکز آموزش
و پژوهش

دسته دوم: مخاطرات انسان ساخت

مخاطرات و بحرانهای انسان ساخت نیز در شش گروه قابل تنظیم هستند.

(۱) **آتش سوزی و انفجار** که شامل آتش سوزی خانگی، آتش سوزی انبارها و فروشگاهها، آتش سوزی انبارها و فروشگاهها، آتش سوزی در تأسیسات نفتی، وسایل نفت سوز و گازسوز، انفجار و آتش سوزی تجهیزات تحت فشار و نیز مواد و مایعات قابل اشتعال و انفجار.

(۲) **حوادث کارگاهی و صنعتی** مانند آسیب ها و صدمات انسانی حین کار با دستگاههای مختلف، سقوط آوار و وسایل، نشت مواد زیان آور، سقوط از ارتفاع و سرخوردن و افتادن

(۳) **حوادث ناشی از قطع شریانها حیاتی** مانند قطع برق، قطع آب، قطع گاز، قطع تلفن و اینترنت و توقف فعالیت پیام رسان ها

(۴) **مواد خطرناک** از جمله حوادث هسته ای، نشت مواد رادیواکتیو، مواد شیمیایی خانگی مانند سفید کننده ها و جرمگیرها، عوامل بیولوژیک و زیستی، عوامل شیمیایی و سایر مواد زیان آور

(۵) **آلودگی های زیست محیطی** از جمله آلودگی آب رودخانه ها و دریاها، آلودگی ناشی از دفع نادرست زباله ها، آلودگی هوا، آلودگی خاک و آسیب های فضا و اتمسفر مانند لایه اوزون

(۶) **حوادث ترافیکی و حمل و نقل** شامل حوادث جاده ای و بزرگراهی، ریلی و مترو، ترابری هوایی، ترافیک شهری، حمل و نقل دریایی و اسکله ها و بنادر.

**مرکز آموزش
و پژوهش**

مرکز آموزش
و پژوهش

دسته سوم: مخاطرات امنیتی و اجتماعی:

مخاطرات، تهدیدات و بحرانهای امنیتی و اجتماعی را نیز در شش گروه می‌توان تنظیم نمود.

- (۱) **شورش، آشوب و ناآرامی مدنی** شامل شرارت، غارت و سرقت، اغتشاش و خرابکاری و تخریب، شورش‌های قومیتی، درگیری‌های گروهی و طایفه‌ای، مخاطرات تجمعات انبوه، درگیری‌های مسلحانه و تهاجم نظامی دشمن
- (۲) **آسیب‌های اجتماعی** شامل فقر و شکاف طبقاتی، بیکاری، تبعیض و بی‌عدالتی، تجرد و طلاق، بی‌خانمانی و آوارگی، اعتیاد به مصرف مواد، کم‌سواد و ناآگاهی، بیماری و ناتوانی، عدم تناسب جمعیتی و خشونت و بدرفتاری
- (۳) **حوادث تروریستی** شامل بمب‌گذاری و انفجار، حملات بیولوژیک، حملات شیمیایی، بمب‌های رادیواکتیو، بسته‌های مشکوک، آلوده کردن آب و مواد غذایی، گروگان‌گیری و حملات انتحاری
- (۴) **بحرانهای فرهنگی و شناختی** شامل رواج فرهنگ بیگانه، تغییر فرهنگ بومی و ملی، دین‌زدایی قالبی و شکلی و یا محتوایی و مفهومی، تهاجم ادراکی و فکری، ضعف اعتماد عمومی، تفرقه و چنددستگی
- (۵) **بحرانهای اقتصادی** شامل عدم امنیت غذایی، وابستگی در تولید و صنعت، تحریم و رکورد اقتصادی، مدیریت نامناسب پول و اعتبار، بالا بودن هزینه تولید، واسطه‌گیری غیرمولد، پایین بودن تعرفه واردات، موانع و سوء مدیریت صادرات، اسراف و تجمل‌گرایی و بالاخره بالا بودن هزینه زندگی
- (۶) **بحرانهای رسانه‌ای و فضای مجازی** شامل شایعه و دروغ‌پردازی، وابستگی در زیرساخت‌های فضای مجازی، کم‌سواد رسانه‌ای، تهاجم رسانه‌ای گسترده و دو قطبی‌سازی‌های گوناگون.

**مرکز آموزش
و پژوهش**

مرکز آموزش
و پژوهش

مرکز آموزش
و پژوهش

فرایند اقدامات در مرحله آمادگی

۱ سناریونویسی حوادث اقتضایی

۱

۲ برنامه ریزی برای فاز پاسخ

۲

۳ تأمین بودجه و اعتبارات لازم

۳

۴ پیگیری برای اخذ مجوزها

۴

۵ تهیه طرح ها و دستورالعمل

۵

۶ پیش بینی تجهیزات، امکانات و حمل و نقل

۶

۷ سازماندهی، آموزش و تمرین

۷

۸ ارتباطات، فرماندهی و کنترل

۸

۹ تصویب قوانین حقوقی و جزایی

۹

۱۰ سطح بندی حوادث و بحران ها

۱۰

مرکز آموزش
و پژوهش

فرایند اقدامات در مرحله پاسخ

۱ هشدار زودهنگام

۲ تخلیه امن اضطراری

۳ بررسی و ارزیابی حادثه

۴ جستجو، نجات، امداد و انتقال

۵ آب، تغذیه و اسکان اضطراری

۶ مدیریت اجساد و حمایت
روانی از بازماندگان

۷ مدیریت داوطلبان و
کمک های مردمی و دولتی

۸ مدیریت رسانه و
اطلاع رسانی

۹ امنیت و انتظامات

۱۰ مستندسازی و
گزارش دهی

مرکز آموزش
و پژوهش

